

Resumé

af
Ph.D. afhandlingen

Vejledning og evaluering af den reflektive praktiker i det problemorienterede projektarbejde ved Aalborg Universitet

Søren Hansen

Hele afhandlingen findes på: <http://www.i4.auc.dk/sh/PhDaafhandling.pdf>

Afhandlingens problemstilling tager udgangspunkt i et praktisk problem. Hvordan styrkes de studerendes projektmedarbejderkvalifikationer gennem ingeniørstudiet på Aalborg Universitet? Metoden er at udvikle vejledningsfunktionen med udgangspunkt i Donald Schön's teori om vejledning af den reflektive praktiker [Schön 1987]. Hertil søges en teoretisk forståelse af læring i et reflektivt praktikum. Derudover udvikles og implementeres en række konkrete metoder gennem et casestudie på ingeniørstudiets 3 første semestre.

Forskningsmetoden har været dialogforskning, hvor jeg gennem casestudiet dels har haft rollen som vejleder for 2 grupper studerende og samtidig har fungeret som forsker i processen.

I afhandlingens teoretiske del søges en forståelse af Schön's teori om vejledning af den reflektive praktiker, herunder hans begreb om *reflection – in – action*. Denne søges uddybet ved hjælp af Robert Pirsig's *kvalitets* begreb [Pirsig 1974]. I den forbindelse fremhæves det, at en styrkelse af den intuitive del af læreprocessen er væsentlig i forbindelse med uddannelsen af den reflektive praktiker. Ifølge Dreyfus brødrenes læringsfænomenologi [Dreyfus et al. 1991] er den intuitive del af læreprocessen nødvendig i udviklingen af ekspertfærdigheder. To centrale færdigheder for den reflektive praktiker bliver derfor bevidst refleksion og intuitiv opmærksomhed. Tilsammen udgør de to erkendelsesformer fundamentet i de studerendes læreproces.

Schön's vejledningsmetodik opfattes som en operationalisering af Luhmann's mere generelle teori om operativ konstruktivisme [Rasmussen 1997] og [Rasmussen 1998]. Udfra denne opstilles der en

generel undervisningsmodel, som danner det teoretiske grundlag for udvikling og implementering af vejledningsfunktionen.

Vejledningsfunktionen er delt op i to typer vejledning. Gruppevejledning og individuel vejledning. Gruppevejledningen er blevet implementeret som den reflektive kommunikationsform, Schön kalder *reciprocal reflection – in – action*. Et aspekt af den er en eksperimenterende og reflekterende kommunikation, hvorigennem vejlederen og de studerende ved henholdsvis at fortælle og demonstrere – og lytte og imitere, gensidigt opbygger forståelser af kommunikationens tema. Det er en kommunikation der tilgodeser princippet om eksemplaritet.

Et andet aspekt af vejledningsfunktionen har været at tilbyde individuel vejledning til de studerende. Denne vejledning har bestået i at kommentere og diskutere den studerendes reflektive studiejournal sammen med den studerende. Den reflektive studiejournal er et medie, der har været anvendt til at fastholde dialogen om den studerendes læreproces gennem studiet. Casestudiet peger på at den reflektive studiejournal, kombineret med individuelle reflektive samtaler med vejlederen, udgør et potentiale for den studerendes læring. Det gælder specielt hvad angår tilegnelsen af projektmedarbejderkvalifikationer, hvorimod læringen i forbindelse med kumulative fag som de teknisk-naturvidenskabelige kun påvirkes indirekte gennem den studerendes reflekterede studieplanlægning. Samtidig viser casestudiet at den reflektive studiejournal er en studieaktivitet, som hurtigt fravælges, når den studerende føler sig presset af andre studieaktiviteter.

I forbindelse med gruppevejledningen har projektgrupperne anvendt målformuleringer til at fastholde refleksioner over sammenhængen mellem projektaktiviteter og læringsmål. Resultatet fra casestudiet viser i den forbindelse at hvis de studerende skal have udbytte af målformuleringerne, skal de indgå som en del af studiets struktur, og der skal sættes tid af til at udarbejde dem.

En konsekvens af at anvende den konstruktivistiske undervisningsmodel bliver at projektevalueringen må udvikles til at bygge på dialogisk selvevaluering, hvor eksaminatorenes opgave bliver at indgå i dét kommunikative miljø, de studerende selv skaber ud fra et evalueringsoplæg, de selv udarbejder.

Erfaringer fra casestudiet peger på at de studerende udvikler deres projektmedarbejderkvalifikationer gennem den proces, Schön kalder gensidig reflection – in – action.